

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Komunikácia pedagogického zamestnanca

Mgr. Danka Kapucianová
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Komunikácia pedagogického zamestnanca

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program vychádza z požiadavky všeobecne právneho predpisu (zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení neskorších predpisov). Okrem uvedenej legislatívy vychádza tiež z Analýzy vzdelávacích potrieb realizovanej MPC: Štúdia vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov škôl, Ing. Marián Valent. Elektronický dotazník správne vyplnilo 1339 respondentov. Z analýzy jeho spracovania vyplynulo, že až 48,87% respondentov motivuje ku vzdelávaniu vlastný sebarozvoj. Komunikácia rozhodne patrí do oblasti rozvíjania kľúčových kompetencií pedagogického zamestnanca, zlepšuje jeho zručností potrebné pri riešení náročných až konfliktných situácií v škole a školskom zariadení (so žiakom, rodičom, resp. aj kolegom).

Tento vzdelávací program reflektuje skutočnosť, že komunikácia je v školách a školských zariadeniach základným nástrojom pedagogického zamestnanca, prostredníctvom ktorého je žiak vzdelávaný a vychovávaný.

Z výsledkov výskumov zameraných na komunikáciu v škole z rokov 2007/2009 na SŠ v Trnave, v Galante a v Bratislave vyplynulo, že pracovníci nie v dostatočnej miere využívajú synergický efekt komunikačných prostriedkov a boli zistené rezervy v efektívnej komunikácii. (MEŠKOVÁ, M. *Analýza výchovno-vzdelávacieho procesu z hľadiska otázok aktivizujúcich poznávaciu činnosť žiaka: kontext otázok a empirické mikroanalýzy*. [Dizertačná práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Bratislava : PFUF, 2007; 158 s; MEŠKOVÁ, M. *Komunikácia učiteľa: Didaktika pedagogickej komunikácie*. [Druhá kvalifikačná skúška, záverečná práca]. Metodicko-pedagogické centrum, Tomášikova, Bratislava. Bratislava, 2009).

Na strane druhej sa konštatuje nárast počtu detí s problémovým správaním, z čoho vyplývajú zvýšené nároky na pedagogického zamestnanca ako zvládnuť záťažové situácie pri práci s deťmi, mladými ľuďmi, ako riešiť problémové situácie so zreteľom na osobnostný rozvoj žiaka.

Aktualizačné vzdelávanie je zamerané na rozvoj zručností pedagogického zamestnanca v efektívnej komunikácii, v kladení otázok vzhľadom na ich kognitívnu úroveň, na odstraňovanie bariér v komunikácii. Vytváranie „citového konta“ medzi pedagogickým pracovníkom a žiakom, aplikácia asertívnych techník a empatických reakcií podporujú neformálnu autoritu, vzájomnú dôveru, podporujú dobré vzťahy, čím možno predísť vzniku napätia a konfliktov. Sebareflexia vlastnej komunikácie pedagogického zamestnanca sa stáva prostriedkom pozitívnych posunov samotného pedagogického zamestnanca i žiaka.

Druh kontinuálneho vzdelávania: aktualizácie vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná (prezenčná a dištančná)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Udržať a aktualizovať profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov v oblasti komunikácie a interakcie so žiakmi a pripraviť ich na implementáciu získaných poznatkov a zručností do pedagogickej praxe.

Špecifické ciele:

- rozvíjať spôsobilosť využívať v praxi synergický efekt komunikácie a odstraňovať komunikačné bariéry,
- prehĺbiť zručnosti vo formulácii otázok v komunikácii na vyučovaní vzhľadom na individualitu subjektu a mikro kultúru žiackej triedy,
- prehĺbiť teoretické poznatky a praktické skúsenosti z efektívnej komunikácie,
- rozšíriť zručnosti asertívnych techník a empatických interakčných postupov.

Obsah vzdelávacieho programu:

Téma 1: Zvyšovanie efektívnosti komunikácie	Časový rozsah	
	prezenčne	dištančne
- Štruktúra komunikácie, význam jednotlivých zložiek komunikačného procesu a komunikačných prostriedkov.	1	
- Synergický efekt pôsobenia komunikačných prostriedkov.	1	
- Bariéry v komunikácii, druhy komunikačných bariér; dôsledky pôsobenia bariér v komunikácii, odstraňovanie bariér v komunikácii.	2	
Dištančná úloha č. 1: Identifikovať komunikačné bariéry, navrhnúť spôsob ich odstránenia v školskej praxi. Výstup dištančnej formy: Spracovaný opis interných alebo externých komunikačných bariér s návrhom ako ich eliminovať. Výstup bude odovzdaný v elektronickej podobe, spracovaný ako text v rozsahu min 1 normostrana, formát A 4, (písmo Calibri, veľkosť písma 12, riadkovanie 1,5).		2
Téma 2: Komunikácia ako nástroj rozvoja osobnosti žiaka		
- Otázky v interakčnom procese, typy otázok a funkcia otázok.	1	
- Taxonómie otázok: Niemierkova, B.S. Blooma, M. Zelinu; index rozvoja kognitívnych funkcií.	1	
- Tréning formulovania otázok so zreteľom na ich kognitívnu hodnotu.	2	
Dištančná úloha č. 2: Analyzovať kognitívnu hodnotu otázok z prípravy na vyučovaciu hodinu. Výstup dištančnej formy: Spracované otázky učiteľa k jednej téme vyučovacej hodiny, určenie ich kognitívnej hodnoty, vypočítať index rozvoja kognitívnych funkcií. Výstup spracovať v rozsahu min 1 normostrana, formát A 4, v elektronickej podobe ako text (písmo Calibri, veľkosť písma 12, riadkovanie 1,5).		2
Téma 3: Adaptačné mechanizmy interakcie edukátora a žiaka		
- Konfliktné situácie v komunikácii – zdroj autority učiteľa.	1	
- Význam empatie a empatických reakcií v komunikácii.	2	
- Tréning empatických reakcií.	3	
Dištančná úloha č. 3: Opísať konfliktnú situáciu učiteľa a žiaka s aplikáciou		2

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

empatických reakcií učiteľa. Výstup dištančnej formy: Spracovaný opis konfliktnej situácie učiteľa a žiaka s aplikáciou empatických reakcií učiteľa. Výstup spracovať v rozsahu min 1 normostrana, formát A 4, v elektronickej podobe ako text (písmo Calibri, veľkosť písma 12, riadkovanie 1,5).		
Spolu	14 hod	6 hod

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má aktualizované kompetencie v oblasti komunikácie a interakcie so žiakmi. Vie cielene pracovať s komunikačnými prostriedkami a využívať ich synergický efekt. Dokáže klásť otázky rôznych kognitívnych úrovní a vie podnecovať v žiakoch rozvoj kritického a tvorivého myslenia. Prispôsobuje učebný štýl žiackej mikrokultúre a jedincovi so zreteľom na efektivitu práce, podporuje rozvoj svojej neformálnej autority. Vie riešiť konfliktne situácie efektívnejšie a so zreteľom na zdravý rozvoj osobnosti žiaka a medziľudských vzťahov učiteľ a žiak, žiaci.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkový počet vyučovacích hodín: **20 hodín**, z toho 14 hodín prezenčne a 6 dištančne.

Trvanie: najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategórie:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie,
- učiteľ základnej umeleckej školy,
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou,

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľ v uvedených podkategóriách a kariérových stupňoch, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na prácu v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania na kontinuálne vzdelávanie:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou. V prihláške riaditeľ školy svojim podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie a podkategórie; riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie a podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávania:

Vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávania:

1. Najmenej 80%-ná účasť z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Vypracovanie úloh k jednotlivým témam vyplývajúcich z dištančnej formy vzdelávania a ich odovzdanie v elektronickej podobe.
3. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom bude popis vyučovacej hodiny alebo opis výchovno-vzdelávacej situácie s aplikáciou postupov efektívnej komunikácie.

Názov záverečnej prezentácie: *Komunikácia pedagogického zamestnanca*. Prezentácia bude vytvorená v programe MS PowerPoint v rozsahu 8 -10 snímok.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garant: PhDr. Marta Mešková, PhD., učiteľka psychológie, SOŠ, Ul. Kodály, č. 765, 924 01 Galanta a externá učiteľka pre kontinuálne vzdelávanie DP MPC Trnava, Lomonosovova 2797/6, 918 54 Trnava.

Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori: učители pre kontinuálne vzdelávanie, učители s druhým stupňom vysokoškolského vzdelania, s dĺžkou pedagogickej praxe najmenej 6 rokov.

Lektori musia spĺňať podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Finančné zabezpečenie

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne a technické zabezpečenie

Vzdelávanie sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk Metodicko-pedagogického centra, v učebniach kontinuálneho vzdelávania zriadených na školách vybavených PC s dataprojektorom, premietacím plátnom, tabuľou, flipchardom a PC aj pre účastníkov. Ďalší spotrebný materiál (písacie potreby, papiere, fixky) poskytne MPC.

Informačné zabezpečenie

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý študijný materiál so zoznamom odporúčanej literatúry (učebný zdroj).

Zoznam učebných zdrojov:

- GAVORA, P. *Učiteľ a žiaci v komunikácii*. Bratislava : Univerzita Komenského Bratislava, 2003. ISBN 80-223-1716-0.
- HANULIAKOVÁ, J. *Kreovanie klímy triedy v edukačnej praxi*. IRIS, 2010. ISBN 978-80-89256-51-8.
- KOPŘIVA, P. et al. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž, Spirála, 2007. ISBN 80-901873-7-4.
- KŘIVOHLAVÝ, J. : *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Portál, 2002.
- MEŠKOVÁ, M. *Analýza výchovno-vzdelávacieho procesu z hľadiska otázok aktivizujúcich poznávaciu činnosť žiaka: kontex otázok a empirické mikroanalýzy*. [Dizertačná práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Bratislava : PFUF, 2007; 158 s.
- MEŠKOVÁ, M. *Motivace žáků efektivní komunikací*. Praha : Portál, 2012.
- MEŠKOVÁ, M. *Komunikácia učiteľa: Didaktika pedagogickej komunikácie*. [Druhá kvalifikačná skúška, záverečná práca]. Metodicko – pedagogické centrum, Tomášikova, Bratislava. Bratislava, 2009
- PASCH, M. et al. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.
- PETTY, G. *Moderní vyučování : Praktická příručka*. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178 -070-7.
- PLAMÍNEK, J. : *Konflikty a vyjednávání*. Grada, 2009.
- ZELINA, M. *Kvalita školy : Mikrovyučovací analýzy*. 1.vyd. Bratislava : Poľana, spol. s. r. o., Bratislava, 2006. ISBN 80-89192-29-7.
- ZELINA, M. *Teórie výchovy alebo Hľadanie dobra*. Bratislava : SPN, 2004. ISBN 80-10-00456-1.

Návrh počtu kreditov:

Spolu **6 kreditov**, z toho 4 kredity za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.